

BIBLIOGRAFIJA IZVORNIH RADOVA J. VAJSA S PODRUČJA HRVATSKE GLAGOLJSKE KNJIŽEVNOSTI

Marija PANTELIC, Zagreb

Bibliografija hrvatskoga crkvenoga glagolizma sadrži mnogo dragocjenih radova profesora dr. Josipa Vajsa. Rođen u zemlji, gdje je nastala slavistika, koja je dala velikih znanstvenih radnika, oduševljava se i mladi Vajs za to znanstveno područje. I njega zanimaju osnovna pitanja, koja se nameću u svezi s počecima staroslavenske pismenosti i s radom sv. Braće: koje su crkvene knjige oni preveli, s kojega jezika, predložka i redakcije.

Kako se repertoar prevedenih crkvenih knjiga sv. Braće nije u cijelosti sačuvao, nemoguće je sva ova pitanja riješiti bez hrvatskih glagoljskih misala i brevijara, gdje se u obliku čitanja kroz cijelu godinu nalazi gotovo cijeli Stari i Novi zavjet. Iz tih odlomaka (perikopa) mogla bi se rekonstruirati staroslavenska biblija, koja je morala postojati, a nije nam se sačuvala. A svestranom analizom sadržaja i jezika mogli bi se ustanoviti ćirilometodski prijevodi, grčki ili latinski predlošci i njihove redakcije. U tu svrhu počinje se prof. Vajs zanimati za naše glagoljske crkvene kodekse.

I dok se mladi Vajs baca svom snagom na naučno područje crkvenoga glagolizma, na jugu, na vjekovnom i stvarnom terenu, glagoljica izumire zbog nestašice liturgijskih knjiga, zbog prodiranja šćaveta i narodnoga jezika u crkvene knjige, zbog teškoga čitanja glagoljskoga pisma i iz raznih drugih političkih i nepolitičkih razloga. Ovo propadanje uočio je A. Mahnič pa je 1902. godine osnovao Staroslavensku akademiju u Krku za izdavanje liturgijskih glagoljskih knjiga i ostalih pomagala, koja su potrebna, da se obnovi i unaprijedi staroslavenska služba Božja na njenom historijskom području. Da te knjige postignu svoju pravu svrhu, trebalo ih je redigirati prema starim tekstovima hrvatske redakcije i očistiti od šćaveta i od Levakovićeve rusifikacije. Bilo je potrebno mnogo napornoga znanstvenoga i teoretskoga rada i mnogo spretnosti, da se taj trud uzmogne aplicirati na djelima. Osobu, koja bi mogla spojiti ovakav znanstveni i praktični rad, našao je Mahnič u profesoru dru Josipu Vajsu, koji se odazivlje njegovu pozivu, dolazi na Krk i postaje glavni znanstveni radnik novoosnovane akademije.

Rezultati njegova neumornoga rada jesu mnogi radovi, rasprave, kritike i članci, koji se prema sadržaju mogu svrstati u 4 grupe:

1. *Znanstveni radovi* (biblijski, bibliografski, povijesno-liturgijski, jezični i paleografski) o hrvatskoglagoljskim misalima i brevijarima, zatim radnje, za koje je uzimao građu iz naših glagoljskih kodeksa.

2. *Praktički rad na obnovi i na usavršavanju staroslavenske službe Božje*: izdavanje misala i ostalih priručnih crkvenih knjiga, kao i pisanje popularnih članaka i rasprava u svrhu što boljega redigiranja knjiga i liturgijskoga pjevanja, zatim rad na izdavanju priručnika svećenicima za učenje staroslavenskoga jezika, i na kraju radovi oko obrane prava na taj jezik u crkvi.

3. *Izdanja neliturgijskih hrvatskoglagoljskih tekstova.*

4. *Prilozi bibliografiji znamenitih ljudi.*

Od najveće i općenite važnosti za svakoga, koji bude radio na našim glagoljskim brevijarima i misalima, jesu 2 Vajsova djela: *Nejstarši breviář hrvatsko-hlaholjský (Prvý breviář vrbnický)*, Prag 1910. i *Najstariji hrvatskoglagoljski misal* (Kodeks Vatikanski, sign. Illir. 4), Zagreb 1948., Djela Jugoslavenske akademije, knj. 38. U prvom i drugom djelu daje autor najprije bibliografiju svih do onda poznatih rukopisnih i štampanih brevijara i misala. Iza toga se u djelu *Nejstarši breviář* nalazi dragocjeni popis biblijskih perikopa iz svih prije opisanih brevijara, tako da se je lako informirati, koje biblijske glave i koliko tih glava ima koji brevijar. Nažalost, ovoga popisa nema *Najstariji hrvatskoglagoljski misal*. Zatim slijedi u obadva djela povijesno liturgijska analiza sadržaja, jezika i grafije, na temelju čega Vajs određuje starinu, odnosno točnije datiranje tih kodeksa.

Proučavajući i izdajući biblijske perikope iz hrvatskoglagoljskih brevijara i misala u izdanju: *Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagoliticis* došao je do zaključka, da u njima ima izvornih ćirilometodskih prijevoda, koji sadrže više jezične starine i tragova starijih grčkih biblijskih redakcija (aleksandrijske, koja je starija od službene carigradske), i da su ti odlomci dulji od istočnih evađelistara i parimejnika, premda pokazuju zajedničko grčko podrijetlo. Prema tome glagoljski su odlomci nastali prije ćirilskih. Zatim je pokazao, da je u našim crkvenim knjigama sadržana oko polovina biblije (600 glava) i da je od toga s grčkoga prevedeno 380 glava, a ostalo s latinskoga. Zbog duljine biblijskih perikopa (čtenja) Vajs je brevijar Vida Omišljanina iz 1396. (Slav. 3 Bečke narodne biblioteke) svrstao među bazilikalni tip oficija, Vrbnički I. u prijelazni, a ostali bi imali biti izrađeni prema oficiju rimske crkve.

Osim rekonstrukcije nekih starozavjetnih knjiga iz naših glagoljskih kodeksa Vajs je priredio i rekonstruirao tekst četiriju evanđelja, za koje je u evanđelju sv. Marka (Evangelium sv. Marka a jeho poměr k řecké předloze, Praha 1927.) uzeo u obzir i varijante kao kompletorne iz bogumilskoga Nikoljskoga i ćirilskoga evanđelistara, Savine knjige, za koju Ščepkin misli, da je prepisana iz glagoljice. Zbog tih varijanata može se i ovaj Vajsov rad uvrstiti u popis našega crkvenoga glagolizma.

Pregled i bibliografiju Vajsovih djela objavio je Josef Kurz prigodom 70-godišnjice Vajsova života u Byzantinoslavica XI, Praha 1935—36, str. 221—257. Radove je razdijelio na dvije skupine: A Radovi iz slavenske liturgije, filologije i kritike; B radovi nabožnoga sadržaja. Poredao ih je hronološkim redom od 1894—1935. Na kraju je dao popis radova o J. Vajsu.

Prigodom 75-godišnjice života i 40-godišnjice znanstvenoga rada, koju je prof. Vajs slavio 1940. godine, pripremili su njegovi prijatelji i učenici zbornik, koji je izašao istom 1948. To su: *Slovenske studie, Sbirka statí, věnovaných prelátu univ. profesoru Dr. Josefu Vajsovi k uctění jeho životního díla*. Uspořádali Josef Kurz, Matyáš Murko, Josef Vašica. Prag 1948. Tu je opet Josef Kurz opisao život i rad svečarev i dodao na isti način bibliografiju njegovih djela od 1900—1947 (hronološki, prema godinama, kada je što izlazilo, str. 11—34).

Prof. Vj. Štefanić u svojem prikazu: *Staroslavenska akademija u Krku 1902—1927*, (Croatia Sacra, Zagreb 1944, 22 i 23, str. 3—60) dao je bibliografiju i kratki osvrt na svako Vajsovo djelo, koje je izašlo u štampariji *Kurykta* u Krku ili akademijinim troškom u Pragu. U taj popis ušlo je samo 18 Vajsovih djela, koja su odgovarala rezultatima rada Staroslavenske akademije.

Prikaz i popis biblijskih radova Josipa Vajsa dao je njegov bivši učenik u Rimu dr. Roko Rogošić: *Josip Vajs (1865—1955)*, Vjesnik staleškog društva katoličkih svećenika NRH, Zagreb 1955, br. 3—4, str. 108—126, br. 1—2, 1956, str. 27—42.

Ovdje se alfabetskim redom daje popis Vajsovih radova prema naznačenim grupama samo iz područja hrvatskoga glagolizma. Samostalna izdanja štampana su velikim slovima (verzalom).

Kratice časopisa, gdje je Vajs štampao svoje radove:

AslPh — Archiv für slavische Philologie

ČČH — Český časopis historický

ČČM — Časopis Českého musea

- ČKD — Časopis katolického duchovenstva
 ČMF — Časopis pro moderní filologii
 ČMM — Časopis Matice moravské
 DLZ — Deutsche Literaturzeitung
 LF — Listy filologické
 NV — Naše věda
 RFV — Russkij filologičeskij vestnik
 ZslPh — Zeitschrift für slavische Philologie

1. ZNANSTVENI RADOVI

Bis zu welchem Masse bestätigen die kroatisch-glagolitischen Breviere die Annahme einer vollständigen Übersetzung der hl. Schrift durch den hl. Methodius. AslPh. 1914, 35, 12—44.

Charvátskohlaholská redakce původní staroslov. legendy o sv. Václavu. Úvod. Prameny hodnocení textu hlaholského. Text Novljanský s různročteními, poznámkami a překladem. Sborník staroslovanských literárních památek o sv. Václavu a sv. Lidmile. Uspořádal Josef Vajs. V Praze 1929, str. 31—43.

Charvatsko-hlaholský kodex a hlaholský zlomek v Britském museu v Londýně. Sborník filologický. Prag 1915, 5, 192—197.

Chrvatsko-hlaholský kodex Lobkovické knihovny v Praze. Příspěvek k bibliografii chrvatsko-hlaholské. ČČM. 1907, 81, 282—289.

Co značí slova »po zakonu rimskoga dvora« v nadpisech chlaholských breviářů chrvatských. Jagić-Festschrift. Zbornik u slavu Vatroslava Jagića. Berlin 1908, 230—234.

Comma Ioanneum v kodexech staroslověnských. ČKD 1918, 59 (84), 76—79.

Die kroatisch-glagolitischen Breviere und das Officium der abendländischen Kirche vom VI.—X. Jahrh. AslPh 1913, 34, 483—496.

Die Nomenklatur in den kroatisch-glagolitischen liturgischen Büchern. AslPh 1907, 29, 550—580.

Editio princeps glagolskoga mäsala štampanoga god. 1483. Buličev zbornik. Zagreb—Split 1924, 733—735.

Epištola svatého Judy apoštola v překladu staroslověnském. ČKD 1918, 59(84), 189—196, 437—440.

Etwas über den liturgischen Gesang der Glagoliten der vor- und nachtridentinischen Epoche. AslPh. 1909, 30, 227—233.

Evangelium sv. Marka a jeho poměr k řecké předloze. Kritické studie staroslovanského textu biblického. Č. 1. V Praze. Nákladem Čes. akad. věd a umění. VI + 132 str.

Hlaholské knihy obřadní a zlomky Selcské. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, tř. hist. V Praze 1909, str. 26 + 2 str. autotypického snímku.

Hlaholské kodexy v Bodlejaně v Oxfordě. ČKD 1915, 56 (81), 561 do 574.

Hlaholské kodexy ve Vrbníku na ostrově Krku. ČČM 1908, 82, 66—76.

Hlaholské písemnictví-hlaholismus. Čes. slovník bohovědný 4, 1930, 598—960.

Hrvatsko-hlaholský rukopis Národní knihovny pařížské. Věstník Čes. Akad. 1904, 13, 827—829.

Il canone del più antico messale croato glagolitico del sec. XIV. (Codice Vaticano Sign. Illir. 4) Miscellanea Giovanni Mercati, volume V, Città del Vaticano 1946. Studi e Testi 125. Zvl. otisk. 7 stran.

Kánon charvátskohlaholského vatikánského misálu (Illir 4) Protějšek hlaholských listů Kyjevských. Zvl. otisk z ČMF 1939, 25, Nákladem vlastním. V Praze, 25 str. + 6 str. snímků.

Kanon hrvatsko-glagoljskog vatikanskog misala XIV. vijeka. Sveta Cecilija 1939, 33, 1—3.

KNIHA RUT v překladě staroslovanském. Kritické studie staroslovanského textu biblického. II. V Praze 1926. Vychází za podpory ministerstva školství a nár. osvěty. Tiskem »Politiky«, 48 str. + VIII. str. snímků.

LIBER ECCLESIASTIS. Ex Breviario I. Verbenic. transcriptum notis bibliographicis in eundem codic. nec non variis lectionibus aliorum codicum ornavit J. V. Glagolitica. Publicationes Palaeoslavicae academiae Veglensis. Annus II. Fasc. 2. Veglæ 1905, VI + 25 str.

LIBER IOB. Ex Breviario Noviano II. transcriptum variis lectionibus aliorum codicum ornavit J. V. Glagolitica. Publicationes Palaeoslavicae Academiae Veglensis. Fasc. 2; Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagolicis. Veglæ 1903, str. 74 + 8* + 2 str. fotogr.

LIBER RUTH. *Ex codice bibl. palatinae Vindobonen.* transcriptum notis bibliographicis in eundem codicem ornavit J. V. Glagolitica. Publicationes Palaeoslavicae Academiae Veglensis. Annus II. Fasc. I. Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagoliticis. Veglæ 1905, 32 str.

Lunnyja oboznačenija v kalendarjach glagoličeskich rukopisej. RFV. 1911, 65, 371—381.

Martyrii s. Georgii et Periodorum s. Ioannis Apostoli et Evangelistae fragmenta glagolitica. Slavorum litterae theologicae 3, 1907, 123—143.

Mešní řád charvátsko — hlaholského vatikánského misálu Illir. 4 a jeho poměr k moravsko — pannonskému sakramentári stol. IX. Zvl. otisk ze sbor. Acta Academiae Velehradensis 1939. Nákladem vlastním. Praha. 53 + 14 str. snímků.

Misni red (Ordo missae) najstarijeg glagoljskog misala (Vatikanskoga kodeksa sign. Illirico 4. XIV. stoljeća) Sveta Cecilija 1939, 33, 81—83.

NAJSTARIJI HRVATSKOGLAŃSKI MISAL. Zagreb 1948, Djela Jugoslavenske akademije, knj. 38, str. IX + 173 i 6 snimaka.

NEJSTARŠÍ BREVIÁŘ CHRUVATSKO — HLAHOLSKÝ. (*Prvý breviář vrbnický*) Úvodem a bibliografickými popisy hlaholských breviářů starší doby opatřil J. V. Se sedmi autotypickými snímky a mapkou. V Praze 1910. Nákladem Kral. čes. společnosti nauk. CVIII + 100 str. + přílohy.

Předloha hlaholského prvotisku z. r. 1483. Slovanský sborník věnovaný prof. Fr. Pastrnkovi k sedmdesátým narozeninám. V Praze 1923, 5—8.

Příspěvek k účtě sv. Patronů českých z bohoslužebných knih charvatsko-hlaholských. ČKD 1908, 49 (74), 445—451.

PROPHETA HABACUC. *Ex Breviario C. R. Bibl. Aulicae Vindobonen. R. Academiae Zagradiensis* transcripsit notis variisque aliorum codicum lectionibus instruxit Dr. Ios. Vais. Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagoliticis. Prophetæ minores. Veglæ 1912. Sumptibus Palaeoslav. academiae Veglensis. Typis societatis typographicae »Politika« Pragae Boh. VIII + 49 str. + 9 fot.

PROPHETA IOEL. *Ex Breviario Bibl. Palatinae Vindobonen.* transcriptum notis bibliographicis in eundem codic. nec non variis lectionibus aliorum cod. ornavit Ios. Vais. Analecta Sacrae Scripturae ex

antiquioribus codicibus glagoliticis. Prophetæ minores. Veglae 1908. Glagolitica. Publicationes Academiae Palaeoslavicae Veglensis. Typis societatis typograficae »Politika« Pragae Boh. XIV + 64 str.

PROPHETA OSEAS. *Ex Breviario C. R. Bibl. Aulicae Vindobonensis* transcripsit notis variisque aliorum Codicum lectionibus ornavit Ios. Vais. *Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus condicibus glagoliticis. Prophetæ minores.* Veglae 1910. Sumptibus Palaeoslav. academiae Veglensis. Typis societatis typographicae »Politika«, Pragae Boh. XII + 50 str.

PSALTERIUM PALAEOSLOVENICUM CROATICO — GLAGOLITICUM. *Textum glagoliticum e codicibus Pragensi et Parisiensi litteris cyrillicis exscriptum* annotationibus variis lectionibus reliquorum codicum glossario instruxit Jos. Vajs. Tomus I. Textus, annotationes, tabulae. Pragae 1916. Glagolitica. Publicationes Academiae Palaeoslavicae Veglensis. Typis societatis typographicae »Politika« Pragae XXIV + 206 + specimina 78 str.

RECENSIO CROATICO — GLAGOLITICI FRAGMENTI VERBENCENSIS. Glagolitica. Publicationes Palaeoslavicae Academiae Veglensis 1903. I. 51 str. + 2 snimke.

RUKOVĚT' HLAHOLSKÉ PALEOGRAFIE. Uvedení do knižního písma hlaholského. Rukověti Slovanského ústavu v Praze. Svazek II. V Praze 1932, VIII + 178 str. + tab. (I—LIV).

SOPHONIAS-HAGGAEUS. *Ex Breviario Bibl. C. R. Aulicae Vindobonensis* transcripsit notis variisque aliorum codicum lectionibus instruxit Dr. Jos. Vajs. *Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagoliticis. Prophetæ minores IV.* Veglae 1913. Sumptibus Palaeoslav. academiae Veglensis. Typis soc. typogr. »Politika« Pragae Boh. VIII + 51 str. a 5 str. snímků.

Staroslověnský překlad knihy proroka Daniela a jeho význam v dějinách slovanského překladu bible. ČKD 1915, 65 (81), 113—122.

Über den liturgischen Gesang der Glagoliten. II. *AslPh* 1910, 31, 430—442.

UKÁZKY TEXTŮ Z VATIKÁNSKÉHO KODEXU SIGN. ILLYR. IV. K čtřebě vybral a úvodem opatřil J. V. V Praze, 1913. Tištěno jako rukopis. XV str.

Ůcta sv. patronů českých v liturgických knihách charvatsko-hlaholských. ČKD 1910, 51 (76), 417—424.

Úcta sv. Václava v breviářích a misálech hlaholských (staroslovenských obřadu západního) ČKD 1929, 70 (95), 523—528.

Úryvek evangelia sv. Jana 7, 53—58. 11 »de muliere adultera« v kodexech staroslovanských. ČKD 1928, 69 (94), 644—648.

ZACHARIAS — MALACHIAS. *Ex Breviario C. R. Bibl. Aulicae Vindobonensis* transcripsit notis variisque aliorum codicum lectionibus instruxit Dr. Ios. Vajs. *Analecta Sacrae Scripturae ex antiquioribus codicibus glagoliticis. Prophetiae minores V. Veglae* 1915. Sumptibus Palaeoslav. academiae Veglensis. Typis soc. typogr. »Politika«, Prae Boh. VIII + 61 str. + tabulae ex cod. Viti (C. R. Aulicae Biblioth. Vindobonen. N 3) 6 str.

Z dějin staroslovanského (hlaholského) misálu. ČKD 1921, 62 (87), 27—33, 133 až 139.

Zkratky a skracování slov v hlaholských textech. Sborník prací věnovaných prof. dru Gustavu Friedrichovi k šedesátým narozeninám. V Praze 1931, 420 až 424.

Zaltář Fraščiův. *Slavia*, 1, 1922—1923, 269—284—II. *Slavia* 2, 1923—1924 str. 304—309.

Život sv. Klimanta pape u IV. vrbničkom misalu. *Starine* 33, 1911, 565—571.

2. PRAKTIČKI RAD NA OBNOVI I USAVRŠAVANJU STAROSLAVENSKÉ SLUŽBE BOŽJE

ABECEDARIUM PALAEOSLOVENICUM *in usum glagolitarum*. Accedunt paradigmata morphologica specimina lectionum e Missali Romani slavonico idiomate selecta specimina cantus glossarium. Editio altera aucta et emendata. Veglae 1917. Sumptibus Academiae Palaeoslavicae Veglensis. XXXVI + 76 str. Typis soc. typogr. »Politika«, Prae Boh.

ABECEDARIUM PALAEOSLOVENICUM *in usum glagolitarum*. Accedunt paradigmata morphologica ex grammatica can. Caroli Parčić deprompta nec non specimina lectionum ex psalterio selecta. Veglae 1909. Sumptibus Academiae Palaeoslavicae Veglensis. Typis societatis typographicae »Politika«, Prae Boh. X. + 26 + LIV + (2) strane.

Academie staroslovenská. Český slovník bohovědný 1912, 1, 203.

Akcent u staroslavenskim liturgičkim tekstovima. Sv. Cecilija, Zagreb 1920, 14, 27—28.

Još o akcentu u staroslavenskim liturgičkim tekstovima. Sv. Cecilija, Zagreb 1921, 14, 83—84.

Još o transkripciji glagolskih liturgičkih tekstova. Sv. Cecilija 1921, 15, 86—87.

Kako ćemo prepisivati glagolske tekstove za liturgičku porabu. Sv. Cecilija 1919, 13, 113—114.

Literárni društvo »Staroslavenska akademija« na Krku (Přímoří) Slavia 2, 1923—1924, str. 734—736.

Liturgický jazyk slovanský v Chorvátsku, Dalmácii a na sousedních ostrovech — Akademie staroslovanská. ČKD 1905, 46 (71), 82—83 [dodatek redakce ib. na str. 83; lat. překlad ib. 83—85].

MEMORIA LITURGIAE SLAVICAE IN DIOECESI AUXERENSI. Publicationes Palaeoslav. academiae Veglensis A. 1906, fasc. 1—4. Ex archivio dioecetano Auxerensi excerptit J. V. Veglae, XI + 110 str. MISSAE SOLEMNES nec non de Beata et de Requiem votivae e missali Romano Slavonico. Misi slavnije o Bl. Marii děvě i za umršeje obětnije slověnskimi jezikom. (Operum Academiae Velehradensis tomus VI.) V Praze 1919. Sumptibus Academiae Velehradensis. Typis soc. typogr. »Politika« 68 str. 4°.

Nekoliko bilježaka o izdanju glagolskoga misala latinicom. Sv. Cecilija 1924, 18, 173—176.

Nešto o nomenklaturi u glagolskim liturgičkim knjigama. Sv. Cecilija 1920, 14, 69—70.

Nové vydání staroslovanského misálu ČKD 1927, 68 (93), 329—332, 438—442.

Novo izdanje staroslavenskog misala. Sv. Cecilija 1927, 21, 241—244.

Nový dekret o užívání jazyka Slovanského v liturgii ze dne 18. prosince 1906. ČKD 1907, 48 (73), 194—200.

O glagolici i glagolskim liturgičkim knjigama. Sv. Cecilija 1922, 16, 99—100.

PĚNIJE RIMSKAGO MISALA PO IZDANJU VATIKANSKOMU. Vb Rimě 1914. Tipi Vatikanskimi. Publicationes Academiae Palaeoslavicae Veglensis.

RIMSKI MISAL SLOVENSKIM JEZIKOM. Přěsv. G. N. Urbana Pápi VIII povelěnjem izdan. Missale Romanum slavonico idiomate ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V. Pontificis

Maximi iussu editum a Pio X reformatum et Ssmi D. N. Pii XI auctoritate vulgatum. Romae 1927. Typis polyglottis Vaticanis XLIV + 664 + [167] + 8* str.

RIMĚSKI MISALĚ SLOVĚNSKIMĚ EZIKOMĚ. Missale Romanum Slavonico idiomate ex decreto Sacrosancti Concilii Tridentini restitutum S. Pii V Pontificis Maximi iussu editum Clementis VIII, Urbani VIII, Leonis XIII et Pii X auctoritate recognitum. Romae (ex typographia Polyglotta S. Congr. de propaganda fide) LVI + 544 + [182] + IX str. 1905.

SLOVĚNSKI PSALTIR. Psalterii Palaeoslovenici Quinquagena prima. E melioribus codicibus croatico-glagoliticis in usum glagolitarum edidit J. V. Pragae 1920.

SLUŽEBNIKĚ. *Čin i pravilo mši misala rimskago slověnskym jazykom i mša svätcem vlašča češkago.* Nákladem Družstva přátel studia. 1922. Opus. 28, 48 str.

TONI MISSAE A CELEBRANTE ET SS. MINISTRIS CANENDI. Melodiis gregorianis lingua palaeoslavica accomodavit Jos. Vajs, sacerdos. Veglae 1904. Typis Tipographiae »Kurykta« 19 str.

TRI GLAGOLSKE MISE. Preudesio prema tradicijonalnomu koralu Josip Vajs, svećenik. U Krku 1905. Rijeno u Zl. Pragu kod Belskoga. *Ůcta neposkvrněného početí B. Marie P. v liturgických knihách hláholských.* K 50 letému jubileu prohlášení dogmatu. ČKD 1905, 46 (71), 1—6. Lat. res. ČKD 47 (72) 1906, Slavorum litterae theol. 16.

VESPERALĚ RIMSKO-SLOVĚNSKI. *Večernje na Nedělje i Svetce po vse lěto, po crkvenim kniham glagolskim.* S priloženijem Jutrň i Časov velih blagdan i drugih molitav. Krk. Rashodi Staroslověnskiije Akademije 1907. Štampan u A. Wiesnera v Zl. Praze (5) + XVI + 344 + [104] str.

3. IZDANJA NELITURGIJSKIH HRVATSKOGLAGOLJSKIH TEKSTOVA

Dva kamena odlomka pisana oblom glagoljicom u kninskom muzeju. (Sa slikama.) Starohrvatska prosvjeta 8 (1—2) u Kninu 1904, str. 5—10.

Pamätná deska »Zvonimirova« v kostele sv. Lucie u Bašky na Krku. Slovanská revue 1, listopad—prosinec 1934, 26—28.

Starohrvatske duhovne pjesme. Starine 31, 1905, 258—275.

4. PRILOZI BIBLIOGRAFIJI ZNAMENITIH LJUDI.

Posmrtná vzpomínka na Dra Ant. Mahniče, biskupa Krčského. ČKD 1920, 61 (86), 303—304.

Třistaleté jubileum panslavisty — misionáře Jiřího Křižaniče. ČKD 59 (84), 1918, 309—311.

IZ NAŠE BIBLIOGRAFIJE O ŽIVOTU I RADU PROF. VAJSA:

Barlè J., Dr. Josef Vajs: Misi slavnije o Bl. Marii děvě i za umršeje obětnije slověnskimi jeziki. Sv. Cecilija, 13, 1919., str. 114—116.

Belić A., Južnoslovenski filolog 14, 1935, 159—160; Narodna enciklopedija (Stanojevićeva) 4, 1929, 1025.

Esih I., *Hrvatski glagolizam u češkoj znanosti.* Uz 75-obljetnicu češkoga učenjaka dra Josefa Vajsa, člana zagrebačke Akademije. Obzor LXXXI, 1940, br. 242, str. 2.

Esih I., *Monografija o češkom istraživaču glagoljice.* Obzor, LXXVI, 1936, br. 245.

Esih I., *70-godišnjica Josefa Vajsa, češkoga istraživača glagoljice.* Obzor, LXXVI, 1935, br. 243, str. 1.

Hamm J., Které recense byla řecká předloha staroslověnského žaltáře — Byzantinoslavica VIII (1939—1946) str. 55—86. Slovo I 1952, Osvrti, str. 70—72.

Hamm J., Josef Vajs, Je-li staroslověnský překlad evangelií a žaltáře nějak závislý na gotském překladu Vulfilově? Byzantinoslavica VIII (1939—1946) str. 25—171. Slovo I 1952, Osvrti, str. 72—74.

Hrvatski glagoljski misal iz XIV stoljeća. Slovenec, LXVII, 1939, št. 90, str. 8.

Inhof B., *Dr Josef Vajs (o njegovoj šezdesetgodišnjici).* Savremenik XIX, 1926, br. 1, str. 34—35.

Jagić V., Glagolitica. Publicationes palaeoslovenicae Academiae Veglensis 1903. I. Recensio croatico-glagolitici fragmenti Verbenicensis, auctore Josepho Vajs. Veglae 1903. AslPh 26, 1904, sv. 1, str. 123—126.

Jagić V., Nejstarší breviář hrvatsko-hlaholský. Prvý breviář Vrbničský. Úvodem a bibliografickými popisy hlaholských breviářů starší doby opatřil Josef Vajs. V Praze 1910. AslPh 32, 1911, sv. 3—4, str. 564—568.

Jagić V., *Psalterium palaeoslovenicum croatico-glagoliticum*.... instruxit Dr. Jos. Vajs. Pragae MCMXVI. *AslPh* 37, 1920, sv. 1—2, str. 239—242.

Kalaj J., *Dr. Josip Vajs*. Hrvatska straža, VII, 1935, br. 250, str. 4—5. Povodom 70-godišnjice rođenja.

Kovačić F., Češćenje čeških svetnikov na slovanskom jugu. Voditelj v bogoslovnih vedah XII, 1909, št. 2, str. 219.

Kovačić F., Slovanska liturgija. Voditelj v bogoslovnih vedah, 9, 1906, št. 1, str. 116. Vsebina: O publikacijah staroslavenske akademije na Krku: 1. Recensio croatico-glagolitici fragmenti Verbenicensis. Auctore J. Vajs, 1903. — 2. Liber Iob 1903. — 3. Liber Ruth 1905. — 4. Liber Ecclesiastis 1905.

Matiša, *O sedamdesetgodišnjici dra J. Vajsa*. Katolički list LXXXVI, 1935, br. 42 str. 517—519.

Mikačić D., *Iz glagoljske književnosti*. Novo doba, Split IV, 1921, br. 157, str. 2.

Milčetić I., Hrvatska glagolska bibliografija, *Starine* 33, 1911.

Milčetić I., Ljetopis Jugoslavenske akademije 23, 1909, 174, 196.

Milčetić I., Večernje na nedelje i svetce po vse leto, po crkvenim knjigam glagolskim. S priloženjem jutrnj i časov velih blagdan i drugih molitav. *Savremenik* III, 1908, br. 3, str. 185—186.

Novak V., *Sedamdesetgodišnjica Josefa Vajsa*. Jugoslovenski istoriski časopis, 1, 1935, sv. 3—4, str. 758—759.

Premuda V., *Nešto o izdanju glagolskog misala latinicom*. Katolički list, LXXVI, 1926, br. 2, str. 17—18.

Rešetar M., *Akcentat u staroslavenskim liturgičkim tekstovima*. Sv. Cecilija 1920, 14, 27—28.

Rittig S., Staroslavenski odsjek H. B. A. — Kyriale — *Naučne osnove* prof. J. Vajsa. Bogoslovska smotra XVI, 1928, str. 254—255.

Rogošić R., Jos. Vajs, Evangelium sv. Marka a jeho poměr k řecké předloze. Kritické studie staroslovanského textu biblického Č. 1, Prag 1927, sv. 1—2. *Nova revija* 6, 1927, br. 3, str. 348—394.

Rogošić R., *Josip Vajs (1865—1955)*. Vjesnik staleškog društva katoličkih svećenika NRH, Zagreb 1955, br. 3—4, str. 108—126., 1956, br. 1—2, str. 27—42.

Splinder F., *Slovanska liturgija*. Voditelj v bogoslovnih vedah, 9, 1906, št. 1, str. 115—116. Vsebina: 1. Toni Misê Jerêom i sv. služite-

lema poemii. Toni Missae a Celebrante et ss. ministris canendi. Melodiis gregorianis lingua palaeoslavica accomodavit Jos. Vajs, sacerdos. Veglae (Krk) »Kurykta« 1904.— 2. »Tri glagolske mise«. U Krku 1905.— 3. Ugotovanie k Mise hvali vzdanie (praeparatio ad Missam et gratiarum actio).

Šepić A., *Dra Josipa Vajsa latinska transkripcija glagolskoga vesperala, psaltira i misala*. Bogoslovska smotra, XVI, 1928, str. 526—529.

Šimčik A., Priručnik glagolske paleografije. Hrvatska straža, 5, 1933, br. 131, str. 4—9.

Štefanić Vj., Hrvatska Enciklopedija, sv. II, 1941, str. 486—490, Staroslavenski prijevod Biblije.

Štefanić Vj., Hrvatska Enciklopedija sv. III, 1942, str. 290—291. Glagoljski brevijari.

Štefanić Vj., Enciklopedija Jugoslavije, T. I, 1955, str. 494—495, Biblija.

Štefanić Vj., Najstariji hrvatskoglagoljski misal. Zagreb 1948, Djela J A, knj. 38. Slovo 1, 1952, str. 47—55. Ocjene i prikazi.

Štefanić Vj., *Staroslavenska akademija u Krku 1902—1927*. Croatia Sacra, Zagreb 1944, 22 i 23, str. 3—56.

Žuvić N., Dr. Jos. Vajs, Evangelium sv. Jana. Text rekonstruovaný. Praha 1936, sv. XVII, academie Velehradské. Bogoslovska smotra 24, 1936, str. 457—460.

Mgr. Josip dr. Vajs (*K njegovoj 70-godišnjici*). List biskupije splitsko-makarske, LXII, 1935, br. 9, str. 71—72.

V. — *Pedeseta godišnjica docenta dra Josipa Vajsa*. Novine, 2, 1915, br. 307, str. 3—4.

Vajsovi su radovi od velike važnosti za našu kulturnu povijest. Njima je upozorio znanstveni svijet na jezičnu, tekstovnu i grafijsku vrijednost u traganju za prototipom jezika, predloška, razvitka pisma i književne djelatnosti sv. Braće. Pokazao je mlađim generacijama, kako treba pristupati proučavanju glagoljskih povijesnih spomenika, što treba u njima tražiti i zapažati. Taj rad govori o njegovoj velikoj marljivosti, točnosti, naporu i izdržljivosti u radu. A sve to pobuđuje na zahvalnost prema devedesetgodišnjem Svečaru, i sjeća nas stare češko-hrvatske sveze Kijevskih i Bečkih listića i srednjovjekovnih kulturnih nastojanja hrvatskih benediktinaca-glagoljaša iz Emausko-ga samostana, koja su obogatila našu svjetovnu glagoljašku književnost novim književnim vrstama.